

«Αληθινός Ορθόδοξος μοναχός είναι ο αναστημένος»

/ [Αγιορείτικα](#)

Εξεμέτρησε το ζην σε ηλικία 90 ετών ο προηγούμενος της Ιεράς Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους, Γέροντας Βασίλειος Ιβηρίτης (Γοντικάκης). Ηγετική φυσιογνωμία της ανανέωσης που γνώρισε ο αγιορείτικος μοναχισμός προς τα τέλη του περασμένου αιώνα, σημαίνουσα μορφή της Θεολογίας του '60, με πλήθος δημοσιευμάτων για την πίστη, τη θεολογία, τον μοναχισμό και την παιδεία, ο μακαριστός Γέροντας έφυγε σε προχωρημένο γήρας, σήμερα 17 Σεπτεμβρίου 2025.

• Γραφείο ρεπορτάζ ope.gr

Ήλκε την καταγωγή του από το Ηράκλειο Κρήτης. Η οικογένεια των γονέων του καταγόταν από το Κεφαλόβρυσο Βιάννου, τόπο ευλογημένο που ανέδειξε πολλούς

ανθρώπους πίστεως και αγάπης προς την Εκκλησία.

Από νεαρή ηλικία αφιερώθηκε με πάθος στον Θεό και διετέλεσε επί εικοσιδύο έτη (1968–1990) Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Σταυρονικήτα, την οποία επάνδρωσε και οργάνωσε, μετατρέποντάς την σε υποδειγματικό κοινόβιο. Από το 1990 ανέλαβε ως Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Ιβήρων, ενός εκ των ιστορικότερων μοναστηριών του Αγίου Όρους, το οποίο επανέφερε στον κοινοβιακό τρόπο ζωής και ανέδειξε πνευματικώς.

Θλίψη στον εκκλησιαστικό χώρο

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Αυστραλίας κ. Μακάριος, πληροφορηθείς την εκδημία του Προηγούμενου της Ιεράς Μονής Ιβήρων Αγίου Όρους, Γέροντος Βασιλείου (Γοντικάκη), μετά του οποίου συνδεόταν με μακροχρόνιους δεσμούς πνευματικής φιλίας, λόγω και της κοινής καταγωγής τους [δήλωσε μεταξύ άλλων ότι:](#) «Δοξάζω επίσης τον Πανάγαθο για το γεγονός ότι, πολλάκις κατά το παρελθόν, οδήγησε τα βήματα του μακαριστού Αγιορείτου Γέροντος στην Αυστραλία, παρέχοντας στους ανθρώπους μας την ευλογητή ευκαιρία της διαζώσης επικοινωνίας και πνευματικής συναναστροφής μαζί του».

Η Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης, μαζί με τον κλήρο και τον λαό της, [εξέφρασε με ανακοίνωσή της ειλικρινείς συλλυπητήριες ευχές](#) στην Μοναστική Αδελφότητα της Ιεράς Μονής Ιβήρων και δέεται όπως ο Κύριος τον καταστήσει λειτουργό του Ουρανίου Θυσιαστηρίου Του.

Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Ευγένιος θα τελέσει την Πέμπτη 18 Σεπτεμβρίου 2025 και ώρα 14:00, στον μικρό Μητροπολιτικό Ιερό Ναό του Αγίου Μηνά, τρισάγιο υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του μακαριστού Γέροντος π. Βασιλείου. Ας σημειωθεί ότι την ίδια ώρα θα τελείται η εξόδιος Ακολουθία του Μακαριστού Γέροντος στην Ιερά Μονή Ιβήρων.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ιγνάτιος, ο οποίος είχε την ευλογία να τον γνωρίσει προσωπικά και να συναναστραφεί μαζί του, [εξέφρασε την ευγνωμοσύνη του για την πνευματική στήριξη και καθοδήγηση](#) που δέχθηκε από τον π. Βασίλειο, σημειώνοντας ότι οφείλει πολλά στη γνήσια πατρική του αγάπη και στη σοφία του λόγου του. Τέλος, ευχήθηκε η μνήμη του να είναι αιώνια και η παρακαταθήκη του να συνεχίσει να εμπνέει και να καθοδηγεί κληρικούς και λαϊκούς στην πορεία της Εκκλησίας.

Από τη μεριά του ο Σεβ. Μητροπολίτης Σύμης κ. Χρυσόστομος [ανακοίνωσε την εκδημία](#) του Μακαριστού Προηγούμενου της Ιεράς Μονής των Ιβήρων, Γέροντος Βασιλείου Ιβηρίτου, όστις, πλήρης ημερών διάγων το ενενηκοστό έτος της ηλικίας του.

Στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι: «Διά της φωτισμένης αυτού παρουσίας και των πολλών του χαρισμάτων, ελάμπρυνε το Άγιον Όρος και άπασαν την Ορθοδοξίαν, εργαζόμενος φιλοπόνως μετά αξιοθαύμαστου πνευματικού δυναμισμού και εγνωσμένης αγάπης προς τις αγιορειτικές παραδόσεις και τους Αγιορείτας Πατέρας».

«Αληθινός Ορθόδοξος μοναχός είναι ο αναστημένος»

Τι έχει να μας πει η κοίμηση ενός μοναχού σήμερα, στην εποχή που ο θάνατος πλεονάζει;

Ενώ για τον κόσμο η ύπαρξη του θανάτου φανερώνει το πόσο εύθραυστη είναι η ζωή, που προχωρά σε μια διαρκή εκκρεμότητα, για τον μοναχό ορίζει απλώς το πεδίο της άσκησης μιας μεγάλης και ισόβιας αγάπης.

Η κοίμηση ενός μοναχού φανερώνει το ίδιο το μυστήριο της Αναστάσεως που κλήθηκε να διακονήσει αφιερώνοντας τον εαυτό του στο Θεό. Έτσι στο θάνατό του φανερώνεται συνάμα και η υπέρβαση του θανάτου.

Ο Γέροντας γράφοντας για την υπέρβαση του θανάτου στη μοναχική ζωή τόνιζε: «*Αγαπάς το Χριστό, τη ζωή. Δεν φοβάσαι τον θάνατο*».

Μια μεγάλη αγάπη, ένα ερωτικό γεγονός είναι αυτό που κινεί τον μοναχό να πραγματοποιήσει ένα πέρασμα, από ένα πεδίο υπάρξεως σε ένα άλλο, από το πεδίο του κόσμου, περνάει σε αυτό που αποτελεί την βαθύτερη όψη του, στο πεδίο του Θεού. Έτσι ο Γέροντας έγραφε ότι «*η ζωή του μοναχού είναι μια απώλεια και μια εύρεση*

Η απώλεια ενός εαυτού δίχως προοπτική πέρα από εκεί που ορίζει η βιολογία του είδους μας, οδηγεί στην εύρεση μιας προοπτικής μέσα στο αιώνιο βλέμμα του Θεού, το οποίο συγκρατεί τα πάντα σε μια ύπαρξη επέκεινα του θανάτου, λουσμένα στο αβασίλευτο φως της εσχάτης ημέρας. Μια προοπτική αναστάσιμη που φανερώνει εκείνη τη μορφή της ανθρώπινης φύσης, η οποία υπερβαίνει τους όρους της, μέσα από την απόλυτη δωρεά μιας άλλης αγάπης, που δεν είναι αυτού του κόσμου. Έτσι, όπως γράφει ο μακαριστός Γέροντας, «αληθινός Ορθόδοξος μοναχός είναι ο αναστημένος». Στο πρόσωπό του η φανέρωση του Θεού συμπίπτει με τη φανέρωση του ανθρώπου: «βρίσκεσαι μπροστά σε μια Θεοφάνεια, σε μια αληθινή ανθρωποφάνεια».

Ενώ για όλη τη φιλοσοφική σκέψη της δυτικής παράδοσης ο θάνατος συνιστά τον απόλυτο μηδενισμό της ύπαρξης, στην ορθόδοξη χριστιανική παράδοση συνιστά μια αλλαγή στον τρόπο που ο άνθρωπος μπορεί να υπάρχει. Όπως γράφει ο Γέροντας σχετικά με τον ορθόδοξο μοναχό, «μπροστά σ' αυτόν νοιώθεις ότι ζουν αληθινά οι παλαιοί Άγιοι, όπως και τούτος είναι παληός και νεκρός για τον κόσμο και ζη μ' άλλο τρόπο, εν Πνεύματι Αγίω, μαζί μας. Δείχνει έτσι ότι κι' αυτός δεν πρόκειται ποτέ να μας εγκατάλειψη. Μπροστά του νοιώθεις να βρίσκεσαι εν τη εσχάτη ημέρα».

Στον σύνδεσμο που ακολουθεί μπορείτε να βρείτε κείμενα και βίντεο του Γέροντα Βασιλείου από το αρχείο της Πεμπτουσίας:

[Δείτε ΕΔΩ τα κείμενα και τα βίντεο](#)

Βιογραφικό μακαριστού Γέροντα Βασιλείου

Ο π. Βασίλειος γεννήθηκε στις 8.2.1936 στο Ηράκλειο της Κρήτης, ο δεύτερος από τα όχτώ παιδιά του μαθηματικού και διευθυντή του εκπαιδευτηρίου «Κοραής» Κωνσταντίνου Γοντικάκη. Η μητέρα του Χρυσή ήταν μικρασιάτισσα.

Σπούδασε θεολογία στην Αθήνα. Συνδέθηκε με την αδελφότητα «Ζωή» από τα μαθητικά του χρόνια κι έγινε δόκιμο μέλος της. Αποχώρησε όμως από αυτήν λίγο μετά την αποφοίτησή του, επηρεασμένος από τον Δημήτριο Κουτρουμπή ο οποίος τον μύησε στην πατερική και λειτουργική θεολογία της Εκκλησίας μας.

Οι υπόλοιποι μαθητές του Κουτρουμπή που έφυγαν κι αυτοί από τη «Ζωή» είναι οι Αναστάσιος Γιαννουλάτος (ο μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Αλβανίας), π. Ευσέβιος Βίττης, π. Γρηγόριος Χατζηεμμανουήλ (του κουτλουμουσιανού Κελλίου του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου), Χρήστος Γιανναράς και Παναγιώτης Νέλλας. Σε μιάν επίσκεψή του στο Άγιον Όρος ως τεταρτοετής φοιτητής το 1958 γνώρισε τον όσιο Παΐσιο, με τον οποίο άρχισε να αλληλογραφεί, κι από τότε αγάπησε τον Άθω. Μετά τη στρατιωτική θητεία του, εκάρη μικρόσχημος μοναχός στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Επανωσήφη και χειροτονήθηκε διάκονος και πρεσβύτερος από τον αρχιεπίσκοπο Κρήτης Ευγένιο το 1961.

Αφού δίδαξε στη Μέση Εκπαίδευση για ένα χρόνο, το 1962 πήγε στο Παρίσι για μεταπτυχιακές σπουδές στον άγιο Σέργιο αλλά και στη Θεολογική Σχολή της Λυών. (Παράλληλα διδάχτηκε και την αγιογραφία από τον Λεωνίδα Ουσπένσκι.) Δεν ολοκλήρωσε όμως τη διδακτορική διατριβή του, γιατί τον κατέφλεγε ο πόθος της αναχωρήσεως.

Αφού υπηρέτησε ένα εξάμηνο στις Βρυξέλλες ως εφημέριος, το 1965 ήρθε στο Άγιον Όρος, στην ιβηριτική Σκήτη του Τιμίου Προδρόμου, στην Καλύβη των Οσιομαρτύρων Ιακώβου, Διονυσίου και Ιακώβου, για να μονάσει κοντά στον όσιο Παΐσιο, ο οποίος από το 1964 ασκήτευε σ' ένα καλυβάκι που είχε φτιάξει δίπλα στο Παλαιό Κυριακό της Σκήτης. Επορίζετο τα προς το ζην από την αγιογραφία. Από το 1966 ασκήτευε μαζί του κι ο π. Γρηγόριος Χατζηεμμανουήλ.

Το 1968 η Ιερά Κοινότης του Αγίου Όρους κάλεσε τον όσιο Παΐσιο να επανδρώσει την τότε ιδιόρρυθμη Ιερά Μονή Σταυρονικήτα που είχε μείνει με τρεις μοναχούς κι ήταν μισοερειπωμένη. Αυτός πήρε μαζί του τους π. Βασίλειο, Γρηγόριο και κάποιους άλλους, έκειρε τον π. Βασίλειο μεγαλόσχημο κι εγκαταστάθηκαν εκεί, με τον π. Βασίλειο ηγούμενο του νέου κοινοβίου.

Η αδελφότητα αυξήθηκε γρήγορα σ' αυτήν τη φτωχή και μικρή μονή, κι ο π. Βασίλειος αναλώθηκε στην αναστήλωσή της, εξευρίσκοντας χρήματα από διάφορες πηγές και καταβάλλοντας προσωπική εργασία μαζί με τους υποτακτικούς του. Αυτή ήταν και η αρχή της σύγχρονης μας αναγεννήσεως του Αγίου Όρους, εφ' όσον μετά την κοινοβιοποίηση της Σταυρονικήτα μετατράπηκαν σε κοινόβια και οι υπόλοιπες επτά ιδιόρρυθμες μονές, ενώ άλλες μονές επανδρώθηκαν με νέες συνοδείες.

Η Μονή Σταυρονικήτα έγινε πόλος έλξεως για πλήθος νέων και διανοούμενων, καθώς ο π. Βασίλειος παρουσίαζε την Ορθόδοξη Εκκλησία και τη θεολογία της μ' ένα ζωντανό και θελκτικό τρόπο, χωρίς τις αγκυλώσεις με τις οποίες την είχαν συνδέσει μέχρι τότε. Τις δεκαετίες 1980 και 1990 ήταν η γνωστότερη αγιορείτικη φωνή προς τον έξω κόσμο κι έκανε δεκάδες ομιλίες σε πολυπληθή ακροατήρια, κυρίως φοιτητών και νέων.

Το 1990 ανέλαβε τη μέχρι τότε ιδιόρρυθμη μεγάλη Μονή Ιβήρων, στην οποία εγκαθιδρύθηκε ως ηγούμενος από τον τότε μητροπολίτη Φιλαδελφείας, τον σημερινό Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο, στην πανήγυρή της, στις 15/28 Αυγούστου. Και εκεί επιδόθηκε με ζήλο στην αναστήλωση και την αναδιοργάνωση της μοναστικής ζωής της, αλλά και στην έκδοση πολλών βιβλίων που προβάλλουν την πνευματική και πολιτιστική κληρονομιά της, με τη συνεργασία κορυφαίων

επιστημόνων και καλλιτεχνών.

Το 2005 παραιτήθηκε από την ηγουμενία, παραδίδοντας τη σκυτάλη στον π. Ναθαναήλ. Συνέχισε όμως να μετέχει στη ζωή της αδελφότητας με τις συμβουλές που πήγαζαν από την πλούσια πνευματική εμπειρία και τις γνώσεις του. Σε μιάν άλλη πανήγυρη, τη φετινή, έπαθε ένα ατύχημα, χειρουργήθηκε, αλλά δεν άντεξε στις μετεγχειρητικές επιπλοκές και κοιμήθη εν Κυρίω στις 17 Σεπτεμβρίου 2025 το πρωί, έμπλεως χαράς και θείου φωτός.

Επειδή το είναι του είχε εμβαπτισθεί στην κολυμβήθρα του αγιορειτικού μοναχισμού, αρνήθηκε δύο φορές να χειροτονηθεί επίσκοπος και να διαποιμάνει είτε τη μητρόπολη Κισσάμου και Σελίνου, είτε τη Λέρου και Καλύμνου.

Έχοντας μέριμνα για τον Ιερό Τόπο, πρωτοστάτησε σε πολλές παρεμβάσεις της αγιορειτικής πολιτείας στη ζωή του Γένους μας, εργαζόμενος παράλληλα και για την εξεύρεση πορων για την αναστήλωση των αγιορειτικών καθιδρυμάτων.

Λόγω δε της ακραιφνούς εκκλησιαστικής συνειδήσεώς του, βοήθησε το Οικουμενικό Πατριαρχείο με πολλούς και ποικίλους τρόπους, ώστε η λαμπάδα του Φαναρίου να εξακολουθεί να φωτίζει ακοίμητα το Γένος μας και την Οικουμένη, και δεν είπε ποτέ όχι όταν αυτό ζήτησε τη βοήθειά του.

Σημάδεψε και την ορθόδοξη θεολογία με τις ομιλίες και τα βιβλία του (κυρίως με το πρώτο, το Εισοδικόν) παρουσιάζοντάς την ως βίωμα που έρχεται μετά από πολύν ασκητικό αγώνα και διά της μετοχής στα μυστήρια, τη λατρεία και την υμνογραφία της Εκκλησίας μας.

Προέβαλε τους αγίους Πατέρες, ιδιαίτερα τον αββά Ισαάκ τον Σύρο (η Μονή Ιβήρων έφερε εις πέρας την κριτική έκδοση των έργων του) και επεσήμανε τη σχέση τους με μεγάλους φιλοσόφους και καλλιτέχνες, όπως τον Ηράκλειτο και τον Ντοστογιέφσκι, τους οποίους υπεραγαπούσε. Έτσι, έριξε γέφυρες προς πολλά ανήσυχα πνεύματα της εποχής μας τα οποία συνδέθηκαν μαζί του.

Τα βιβλία του (όλα, εκτός από δύο, σε περισσότερες από μία εκδόσεις):

1. Είσοδικόν. Στοιχεῖα λειτουργικῆς βιώσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἐνότητος μέσα στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία
2. Θεολογικὸ σχόλιο στὶς τοιχογραφίες τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα
3. Ἡ παραβολὴ τοῦ ἁσώτου υἱοῦ
4. Τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἡ παιδεία τοῦ Γένους μας
5. Ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος. Ἕνα πλησίασμα στὸν κόσμον του
6. Κάλλος καὶ ἡσυχία στήν ἀγιορειτικὴ πολιτεία
7. Λειτουργικὸς τρόπος

8. Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι
9. Τὸ κάλλος θὰ σώσῃ τὸν κόσμον
10. Ἡ ὑγεία που νικᾷ τὸν θάνατον
11. Ἀπολυτίκιον. Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός
12. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δόξης
13. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
14. Ἡ Μεγάλη Ἰδέα ἐνὸς μικροῦ λαοῦ
15. Ἀποτυπώματα
16. Ἡράκλειτος. Κλέος ἀέναον θνητῶν.